

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobce: **B. V.**, zast. JUDr. Ladislavem Koženým, advokátem se sídlem Sladkovského 13, Kolín, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 2. 9. 2016, č. j. X, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 5. 12. 2016, č. j. 48 Ad 15/2016 – 18,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Ustanovenému zástupci JUDr. Ladislavovi Koženému, advokátovi se sídlem Sladkovského 13, Kolín **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v řízení o kasační stížnosti ve výši 2.600 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se žalobou podanou u Krajského soudu v Praze domáhal zrušení rozhodnutí žalované ze dne 2. 9. 2016, č. j. X, kterým bylo rozhodnuto o přiznání starobního důchodu žalobci.

Krajský soud v Praze následně usnesením ze dne 5. 12. 2016, č. j. 48 Ad 15/2016 – 18, žalobu odmítl. Dospěl totiž k závěru, že žalobce nevyčerpal řádný opravný prostředek, který proti rozhodnutí žalované měl k dispozici, a to námitky podle § 88 odst. 1, ve spojení s § 3 odst. 3 písm. b) zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. Krajský soud proto shledal žalobu nepřipustnou ve smyslu § 68 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

Proti usnesení krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včasnou kasační stížnost, v níž namítl, že pokud by nastaly okolnosti popsané krajským soudem, bylo na krajském soude, aby věc postoupil žalované jakožto příslušnému orgánu. V doplnění kasační stížnosti, učiněné prostřednictvím ustanoveného zástupce, následně stěžovatel uvedl, že kasační stížnost podal z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Ve svém podání dále poukázal na šetření Ministerstva obrany, dle něhož stěžovatel je signatářem Charty 77, přičemž Státní bezpečnost měla v minulosti k jeho osobě založit materiál „NO (nepřátelská osoba)“. Na základě této skutečnosti mělo vůči stěžovateli dojít ke „stalinskému teroru“ a „stalinským represím“ ze strany Okresního soudu Kutná Hora a Okresní prokuratury Kutná Hora, resp. Okresní prokuratury Kladno. Šetřením Ministerstva obrany mělo být dále prokázáno, že Česká republika v koordinaci se státním zastupitelstvím a justicí kryje „zločiny komunizmu“, jež měly být vůči stěžovateli spáchány. Dle názoru stěžovatele je proto v rozporu s dobrými mravy, pokud má pobírat starobní důchod ve výši 3.170 Kč. Nezákonost napadeného usnesení pak stěžovatel spatřuje v nesprávném posouzení právní otázky, když správně měla být věc dle jeho názoru posouzena tak, že námitky proti oznámení o výši důchodu nejsou přípustné, a žaloba tudíž neměla být odmítnuta. S ohledem na uvedené navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení, resp. aby spolu s napadeným usnesením zrušil též rozhodnutí žalované.

Žalovaná se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnila se závěry krajského soudu a navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

Nejvyšší správní soud nejdříve hodnotil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), osobou oprávněnou (§ 102 věta první s. ř. s.) a je přípustná (§ 102 věta druhá a § 104 s. ř. s. *a contrario*). Stěžovateli byl v řízení o kasační stížnosti ustanoven zástupcem advokát, je tudíž splněna i podmínka povinného zastoupení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

Zdejší soud poté přezkoumal kasační stížnost v rozsahu uplatněného důvodu. Neshledal přítom vady, ke kterým by byl povinen přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

Kasační stížnost není důvodná.

Podstatou projednávané věci je posouzení otázky zákonnosti odmítnutí žaloby z důvodu nevyčerpání řádných opravných prostředků, resp. též otázky, zda byl krajský soud povinen postoupit věc k vyřízení opravného prostředku správnímu orgánu k tomu příslušnému.

Podle § 5 s. ř. s. „[n]estanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak, lze se ve správním soudnictví domáhat ochrany práv jen na návrh a po vyčerpání řádných opravných prostředků, připouští-li je zvláštní zákon.“

Podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. „[n]estanoví-li tento zákon jinak, soud usnesením odmítne návrh, jestliže návrh je podle tohoto zákona nepřijatelný.“

Podle § 46 odst. 5 s. ř. s. „[p]odal-li navrhovatel návrh proto, že se řídil nesprávným poučením správního orgánu o tom, že proti jeho rozhodnutí není přípustný opravný prostředek, soud z tohoto důvodu tento návrh odmítne a věc postoupí k vyřízení opravného prostředku správnímu orgánu k tomu příslušnému. Byl-li návrh podán včas u soudu, platí, že opravný prostředek byl podán včas.“

Podle § 68 písm. a) s. ř. s. „[ž]aloba je nepřijatelná také tehdy, nevyčerpal-li žalobce řádné opravné prostředky v řízení před správním orgánem, připouští-li je zvláštní zákon, ledaže rozhodnutí správního orgánu bylo na újmu jeho práv změněno k opravnému prostředku jiného.“

pokračování

Podle § 88 odst. 1 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení „[p]roti rozhodnutí orgánů sociálního zabezpečení uvedených v § 3 odst. 3 písm. b) a d) až f) ve věcech důchodového pojištění lze jako řádný opravný prostředek podat písemné námitky do 30 dnů ode dne jeho oznámení účastníku řízení.“

Ze shora citovaných ustanovení soudního řádu správního je zřejmé, že ve správním soudnictví je uplatňován princip subsidiarity. Jedná se tak o následnou soudní kontrolu veřejné správy a o následné poskytnutí soudní ochrany dotčeným právům. Podstata subsidiarity spočívá v tom, že soudní ochrany se lze domáhat jen v těch případech, kdy navrhovatel (zde stěžovatel) předtím využil řádné opravné prostředky, které měl k dispozici ve sféře veřejné správy. Systém opravných prostředků na úrovni veřejné správy, včetně požadavku na jejich předchozí vyčerpání, má totiž sloužit k tomu, aby veřejná správa sama mohla napravit svá případná pochybení a aby se k soudu dostaly jen ty případy, které sama již nemůže řešit (viz POTĚŠIL, L. ŠIMÍČEK, V. a kol. *Soudní řád správní. Komentář*. Praha: Leges, 2014, s. 46 – 47; srov. též krajským soudem citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 5. 2005, č. j. 2 Afs 98/2004 – 65, publ. pod č. 672/2005 Sb. NSS; všechna rozhodnutí zdejšího soudu uvedená v tomto rozsudku jsou dostupná na www.nss soud.cz).

Mezi účastníky řízení není sporu o tom, že stěžovatel proti rozhodnutí žalované nepodal námitky ve smyslu § 88 odst. 1 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. Nelze se v této souvislosti ztotožnit s jeho názorem, že proti rozhodnutí žalované neměly být námitky přípustné. Podle citovaného ustanovení jsou námitky řádným opravným prostředkem proti rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení [srov. § 3 odst. 3 písm. b) zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení] ve věcech důchodového pojištění, a tudíž i konkrétně proti rozhodnutím o přiznání starobního důchodu [viz § 1 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění; srov. též § 4 odst. 1 písm. a) tohoto zákona nebo jeho § 29 odst. 2, na základě kterého bylo rozhodnutí žalované v projednávané věci vydáno].

Vzhledem k uvedenému je možno konstatovat, že stěžovatel nepostupoval správně, když navzdory skutečnosti, že řízení o důchodových nárocích je nyní správním řízením dvoustupňovým (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2011, č. j. 6 Ads 99/2011 – 43), nepodal proti prvostupňovému rozhodnutí žalované námitky podle § 88 odst. 1 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ale přímo žalobu podle soudního řádu správního. Nejvyšší správní soud tak ve shodě s krajským soudem dospěl k závěru, že stěžovatel nevyčerpal řádné opravné prostředky v řízení před žalovanou a jeho žalobu je nutno shledat nepřipustnou ve smyslu § 68 písm. a) s. ř. s. Krajskému soudu proto nelze ničeho vytknout, pokud žalobu podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. odmítl.

Nejvyšší správní soud nepovažuje za důvodnou ani námitku, že krajský soud byl povinen postoupit věc žalované, jakožto orgánu příslušnému k vyřízení opravného prostředku proti jejímu rozhodnutí. Jak správně poznamenal již krajský soud v napadeném usnesení, takový postup přichází v úvahu toliko za situace, pokud se navrhovatel řídí nesprávným poučením správního orgánu o tom, že proti jeho rozhodnutí není opravný prostředek přípustný (viz § 46 odst. 5 s. ř. s.). Rozhodnutí žalované nicméně obsahuje řádné poučení o možnosti podání námitek, jakož i o lhůtě, ve které je nutno tento prostředek podat příslušnému orgánu.

Pokud jde o stěžovatelova tvrzení ohledně „zločinů komunismu“, jež měly být vůči němu v minulosti spáchány, zdejší soud neshledal v těchto tvrzeních žádnou souvislost s podstatou projednávané věci, kterou je posouzení otázky zákonnosti odmítnutí žaloby pro nevyčerpání řádných opravných prostředků.

Závěrem Nejvyšší správní soud dodává, že nenechal bez povšimnutí ani stěžovatelovu námitku podjatosti, uplatněnou v jeho podání ze dne 28. 12. 2016. Podle § 8 odst. 5 věty čtvrté s. ř. s. nicméně platí, že námitka podjatosti musí být zdůvodněna a musí být uvedeny konkrétní skutečnosti, z nichž je dovozována. Stěžovatel ve svém podání uvedl, že je dána podjatost Nejvyššího správního soudu jako celku, a to s ohledem na jeho postup ve vztahu k rozhodnutí Krajského soudu v Praze sp. zn. 44 Ca 22/2008, jakož i na postup JUDr. Josefa Baxy při „*nešetření zločinů komunismu*“. Zdejšímu soudu nezbývá než konstatovat, že vznesená námitka je zcela neurčitá, přičemž ani nesměruje proti konkrétnímu členovi, či členům rozhodujícího senátu. Podjatost soudce navíc nelze dovozovat z předcházející rozhodovací činnosti soudu. Pokud jde o JUDr. Josefa Baxu, jmenovaný soudce není členem rozhodujícího senátu a na projednání a rozhodnutí předmětné věci se nikterak nepodílel. Rozhodující senát proto neshledal důvod postupovat ve smyslu § 8 odst. 5 s. ř. s. a předkládat věc k rozhodnutí o vznesené námitce jinému senátu zdejšího soudu.

S ohledem na shora popsané úvahy dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že námitky stěžovatele nejsou opodstatněné, a kasační stížnost proto v souladu s § 110 odst. 1 větou poslední s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1, ve spojení s § 120 s. ř. s.). Ačkoliv žalovaná měla ve věci úspěch, s přihlédnutím ke skutečnosti, že předmětné řízení je vedeno ve věci důchodového pojištění, je přiznání náhrady nákladů řízení správnímu orgánům vyloučeno (§ 60 odst. 2, ve spojení s § 120 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žádnému z účastníků se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

Ustanovenému zástupci stěžovatele náleží odměna za dva úkony právní služby – první poradu s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení a doplnění kasační stížnosti ze dne 14. 2. 2017 [§ 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)]. Odměna za tyto úkony činí 2 x 1.000 Kč (§ 9 odst. 2 a § 7 bod 3. advokátního tarifu). K ní je třeba připočíst paušální částku náhrady hotových výdajů ve výši 2 x 300 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Zástupci stěžovatele tak bude vyplacena částka v celkové výši 2.600 Kč.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 22. března 2017

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu